

עין משפט
נר מצוה

בה א מיי פיל מהל' תמורה הלכה טו:
בו ב מיי פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה א ופי"ד הלכה ב:
בו ג מיי פ"א מהלכות תמורה הלכה א והלכה יב:

בה ד מיי פט"ו מהל' מעה"ק הלכה ב:
בה ה מיי פ"א מהל' תמורה הלכה טו:

ל ו מיי שם הלכה יד ופי"ג הלכה ה:
לא ז מיי שם פ"ג הלכה ה:

שינויי נוסחאות

א[מפות (ש"ס)
ב[מפות (ש"ס)
ג[שמי שכתובת שמו (ש"ס)
ד[ומקדישין אברים (ש"ס)
ה[כלל כל ממזין (ש"ס)
ו[מנקדים (ש"ס)
ז[שחמורה חלה (ש"ס)
ח[ולא חמשה וידעי דליבני אלא או כוליה בריח או כוליה בצבור (ש"ס)
ט[ק"מ מ"ה, י[אלו היא דרועה (ש"ס)
יא[ונצטור לימא דנטא'ל (ש"ס)
יב[ילמרו וד' ק"ק ילמרו י[נספוקי דלידלו למיתה דלא הו' צצור דלא דמו להאי גבדיר דאדלי למיתה ואם (ש"ס)
יג[אכל אשניב ליכא י' לא דמי להו סיד' (ש"ס)
יד[ק"ל הגך הרי י[ועלם בצבור אלא (ש"ס)
יז[ורענא אית לה וכו' פ"י ר' יהודה (ד"ס)
טו[נחלא גמרא וכוין (ש"ס)
טז[נחלא שנינה (ש"ס)
יז[מכדי בחדא דוכתא ודאי (ש"ס)
יח[מדלגמרי' לארבעה נחלא נמלא ונצטור לא משכחת לה (ש"ס)
יט[מיהא גמרינן ארבעה וידעי דליבני אלא או כוליה בריח או כוליה בריח או כוליה בצבור בין ביחדי מש"מ לא משכחין (ש"ס)
כ[אפשר משאפשר גמרינן (ש"ס)
כא[אפשר מאפשר מיתא משאי נמקח (ש"ס)
כב[ק"ל מפי השכחה (דחא"כ)
כג[אולי ז"ל דילפינן אפשר משאי אפשר ככה"ג. (דחא"כ)
כד[אפשר משאפשר הקיד' (ש"ס)
כה[השלשה (לא) והשלשה (צ"צ)
כו[השלשה (ש"ס)
כז[פירוש ה' שנגמרו מן המפורש הכל כדפירשנו וכו' כ"ל (צ"צ, ד"ס)

שיטה מקובצת

ד' נתנו אדם והעמידום על' חמש, כספא כולא מיתריא. פי' כיון ד' גמירי למיתה לא מבטיח אם כפרו בעבירה מאותן ד' וששנו בבדי תרי אחריני דלא אפשר להו למתוי אלא ביחיד אי"כ כמו כן כפרו ועברו שנתן עמם לא יהיו אלא ביחיד וכולהו בחד גונא, ובהך מקום גמירי, אלא אף כי נמי אותם ד' ששנו למיתא אין בהם כי אחת מהני תרי דשיכי בבדי בצבור כלומר כיפרו ועברה מי"מ אי אפשר בד' שלא היה בהם אחת משני אלו או כפרו או עברה ואותה שנישנית בבדי ה' ודלא שיכי אלא ביחיד ע"כ אינה אלא ביחיד דכולהו בחדא גמרא גמירי וא"כ אף אותה שנשנית לעיניה דלא הוי בכלל גמרא דחדא גמרא מי"מ גמרינן לה מחברתה שנשנית בד' דמהך, ולא הוי אפשר מאי אפשר דהך אידך נמי עם ה' אפשר היא אלא דלא נהגה בצבור משום דחדא גמרא: ר' נתן אומר כו'. ר' נתן נטעם דר"ש מפרש דאמר ביחיד דברים אמורים וה"ק אחת ניתנה להם למיתה דו' לרעייה ושכחו איהו למיתה והעמידו כל החמשה למיתה, וכיון דד' לרעייה בחד גמרא וע"כ תרי מנייהו ביחיד אבל לא בצבור הלכך חמישית שניתנה למיתה אע"ג דאיכא לספוקי חדא מתרתו דשיכי בצבור מי"מ לא מוקמינן לה אלא ביחיד דגמרינן לה מרעייה שהוי ביחיד ולא בצבור כדפירש משום גמרא ולא הוי אפשר משאי אפשר כיון דבד' דרעייה על כרחך איכא חד דוכתא הווי דוכתא הווי מראגמריה לארבעה בחדא גמירי). ג"א מכדי חד דוכתא הווי אלא דוכתא בחדא גמירי וכו' וד"ה שתי שכתות שבחו וכו' ומסיים ר"ז א"טיתיה ומסיים. גליין ק"ק דר' נתן הוא תנא ויהי לו לתקדים דבריו לרשב"י, ונראה דרשב"י לפרש ו"ש וקאמר דר' נתן פליגי בהא ואמר דאית ניתנה הוא כלומר בחדא גמירי גוניהו לר' ובציבור לא משכחת הלכך מתה: רש"י ד"ה בשתי שכתות שבחו וכו' ומסיים ר"ז א"טיתיה ומסיים. גליין ק"ק מאי משני מפירכא וכו' דנין אפשר משאי אפשר. א): שם ילמוד סתום מן הפירוש מה פירוש כו'. פירוש הדי' שנגמרו כו' והשאר נמקח:

מז:

וב' דנין אפשר משאי אפשר.
זהריות (דף ו:): משני כוליה נחדא גמרא גמירי כלומר כל החמש חטאות נשנו נחדא שיטה וכיון דאיכא זהו דלא אפשר להיות צציבור כוליהו נמי הכי נשנו דאינן צציבור והכא הכי גרסי' אמר רשכ"ל ארבעה נתנו להן והעמידו על חמש פירוש

בסיני נתנו להם ד' מתות וחדא רועה

ושכחו צימי אבל משה הי מנייהו וגורו

על כולן שימותו ואי ס"ד צציבור הנך

מי איתנהו צציבור אלא ע"כ ילמוד

סתום מן המפורש ולא מיציעא אס נגמרה להן ככולן שימותו פשיטא דנחד

גמרא הוו גמירי וכיון דאיכא זהו דליכא צצבור כוליהו נמי ליתנהו צציבור אלא אפילו השתא נמי דגמרו דאיכא זהו דהווא רועה אמרי' דכולהו ליתנהו צצבור ולא מיציעא אס אותה שרועה היא מאותן דליתנהו צצבור וא"כ כל הדי' שנגמרו למות נגמרו נחד גמרא וכולהו ליתנהו צצבור דלכל הפחות צ' מהם נגמרו שלא צצבור כמו כן נמי הצ' האחרים נגמרו שלא צצבור אלא אפי' אח"ל דכפרו צעליה או עצרו שנתה דחד מינייהו הוה אותה שנגמרה להיות רועה מיהו אידך נגמרה למות עס שלשה דליתנהו צצבור הרציעית נמי ליתא צצבור ושמעתה אותה שנגמרה להיות רועה ושכחהו וגורו עליה מיתה

אע"ג דאפשר להיות צצבור מיהו ילפינן אפשר יום משאי אפשר וכיון דנגמרו הארבעה למות ציחיד ולא צצבור משום דנחדא גמרא גמירי אידך נמי שנגמרה להיות רועה וגורו עליה מיתה יום מפני שהשכחה ציחיד דוקא נגזור עליה מיתה ולא צצבור יום דילפינן אפשר יום משאי אפשר: **רבי נתן אמר** אחת ניתנה והעמידוה על' חמש. פירוש בסיני נתנה להם אחת מתה וארבעה רעות ונשתכחה צימי אבל משה הי ינינהו מתות והי ינינהו רעות לפיכך גזרו על כולן שימותו וסמין האל דמסיק מה מפורש ציחיד כו' אלא פריך על דצריי מקמי דאסיקנא והדר אסיקנא למילתיה דרבי נתן ופריך וליחוי זהי סדרא גמירי אי צצבור אי ציחיד פירוש למה גזרו על כולן למות הרי איכא זהו ג' דציחיד איתנהו ולא צצבור וצ' דאיתנהו צצבור וליחוי אס אותה שנגמרה למות היא מן השלשה לגזור מיתה על אהשלישית והשנים ייערו ואס היא מן השנים לא היה להם לגזור מיתה רק על הצי' לאוהשלישית ייערו ומשני שתי שכתות שכחו הי נגמרה למיתה וגם שכחו אס היא מן השנים או מן אהשלישית לפיכך גזרו מיתה על כוליהו והשתא אסיק למילתיה וקשיא לכו אי ס"ד כו' אלא ש"מ ילמד סתום מן המפורש מה מפורש כו' (פירוש חד שנגמרו להיות רעות וגמרו נחד גמרא וילמד סתום מן המפורש) לא פירוש הדי' שנגמרו להיות רעות נגמרו נחד גמרא וילמד סתום מן המפורש הכל כדפירשנו גבי מילתא דרבי שמעון בן לקיש:

טפי. רבי נתן אומר כו' לתרוצי נמי יט'אהא אחת ניתנה להן למיתה וארבע לרעייה ושכחו איוז והממה והעמידום כולן למיתה וכיון דד' דרעייה נחדא גמרא ונחדא זימנא גמור ודאי נחדא דוכתא איגמרו א' אי כוליה ציחיד אי כוליה צין ציחיד צין צצבור הלכך על כרחיך נחדא דוכתא לא משכחת לה אלא יט' ציחיד יט' גמרינן לה מדרעייה ולאוי משאי אפשר הוא דהא כהנהו ארבעה דרעייה על כרחיך איכא חדא דמצי לאיתמריו צציבור ואפשי' הכי ציחיד הוא דגמריה דהא נחדא מילתא איתמר הלכך ה' דמתה יט' גמרינן מינה מה ו אפשר להיות ציחיד ונצבור יז' לא נאמרה (מיתתה) אלא ציחיד אף וז' אפי' היא מאותן שאפשר להיות צצבור לא נאמרה מיתתה אלא ציחיד הלכך אפשר יט' משאי אפשר גמרינן ומוקמינן מיתה ציחיד ולא צצבור. והכי דמי אפשר משאי אפשר דלא גמרינן כגון אי הוו גמירי תלתא נחדא גמרא לרעייה ותרחי' נחדא גמרא למיתה ובעו למילף הני מהני מה תלתא דרעייה לא נאמרו אלא ציחיד דנצבור לא משתכחי שלשה אף תרי דמיתה לא נאמרו אלא ציחיד הסם איכא למיפרך וכו' דנין אפשר משאי אפשר דלמא הנך שלשה דלא מתרמו צצבור אוקי לרעייה והנך תרי דמיתרמו כהא והכא אוקי למיתה כל היכא דמיתרמו וכו' נמי אמו לקמן מהנך שלשה דליתנהו אלא ציחיד איכא לספוקי דלנא מיתה ציחיד נאמרה וצתרי מהנך שלשה והרעייה בשלשה האחרות שהרי כולן מצויות ציחיד. וליחוי זהי סידרא גמירי אמאי העמידום על חמשה בצציל אחת ליחוי אותה אחת מאיזה סדר היתה אס מסדר א) הנמנאות ציחיד וצצבור המתה מהנהו תרחי' חטאות שכיפרו צעליה ושעברה שנתה איכא לספוקא אבל ולד חטאת ותמורה ושמתו צעליה ליכא לספוקא דהא פשיטא לן דלואתה של מיתה מאותן הראויות להמנא צצבור היתה אס מהשלשה היתה שאינן נמנאות צצבור אותן שלשה יעמידו כולן למיתה אבל שכיפרו ושעברה שנתה אמאי העמידו הא פשיטא להו שהמתה לא היתה יכולה להמנא צצבור: **צ' שכתות שכחו.** מאיזה סדר היתה ואיוז היא לפיכך העמידו כולן למיתה. וקשה להו א) השתא הדר לתירווא קמא ומסיים רבי נתן למילתיה לתרוצי מילתיה דר"ש ועד השתא מפסקה הש"ס דפרכה למילתיה אמאי דלמר העמידום על ה': **ב'בתנ'** ומקדישין אצרין ועוצרין **אצל לא ממירין.** רבי יהודה הוא דדריש בהמה צבהמה ויקרא ס) בפרק קמא (לעיל דף י:): **על צעלם מוס קבוע.** שאס המיר צעלת מוס בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה חמורה כ"כ שאס יפדה לא תנא לחולין:

יש בקרבנות פרק שני תמורה

וכי דנין אפשר משאי אפשר.
הא דלא איתנהו להנך שלשה צצבור למיתה משום דלא משכחת להו צצבור לא לענין מיתה ולא לענין הקרבה דהא לא מיתרמו צצבור לעולם: **ארבעה ניטנו להם.** א) כולם ארבעה חטאות ניתנו להם מסיני דמתות ולא חמש א) ואו ציחיד או צצבור ושכחו

צאיוז נאמר להו מתה) והחמישית נאמר להם רועה וצימי אצלו של משה שכחו איוז א) היתה רועה והלכו לחומרא ואמרו כולן מתות הלכך אי ס"ד צצבור נאמר להם מי משכחת להו צצבור הא לא מיתרמו צצבור אלא שמים מהס אלא ודאי לא הוי אלא ציחיד: **אחס ניטפג לנן.** למיתה וארבעה לרעייה והעמידוה על חמשה ששכחו איוז א) המתה. ור' נתן לפרושי טעמיה דרבי שמעון דמתנ' אמא אלא מקמי דמסיק למילתיה קפריך ליה הש"ס ומתחך לפירויהו והדר מסיק למילתיה: **ולחוי צבי סדרא גמירי.** אמאי העמידוה על חמשה משום ספיקא דחדא ליחוי זהי סדרא גמירי לה להאיא חדא אס היו זכורים שאותה המתה שנאמרה להם היתה יכולה להיות ציחיד וצצבור יט' למודיא דחטאת שכיפרו צעליה ושעברה שנתה מתה מספיקא אבל הנך שלשה ליכא לספוקי י'דלא הוו צצבור דלא דמו להאיא ואס היו זכורים שאותה המתה

לא היתה יכולה להיות אלא ציחיד לימא דהנך שלשה מתות אבל יט' הכא יט' ליכא לספוקא דהא לא דמי לה: **שפי שכתום שכתו.** מהי סדרא ואי וז' היא והלכך מדשכחו הכל קשיא להו לאותן צצימי יהושע אי סלקא דעתך דצבור הויא היאה דמתה ד' דרעייה היכי משכחת להו צצבור הא לא מיתרמו לעולם יט' אלא ודאי מדאדכר חמשה צין מיתה ורעייה ציחיד איתמר דמשכחת להו כוליהו ציה והיינו טעמיה דרבי שמעון יז' ורענן אית להו ארבעה ניטנו להן כל היכא דמשכחין להו דאיתיה ציחיד וצצבור איתיה למיתה צצבור לימיה. א) ובמקום אחר פירשה רבי הכי אמר רשכ"ל לאו דינא הויא אלא גמרא הוא דארבעה ניתנו להן למיתה נחדא יט' מימרא וכיון דכי הדדי נחדא גמרא אגמרינהו ודאי נחדא דוכתא אגמרינהו לארבעה ולא משכחת ארבעה אלא ציחיד והעמידום על ה' יט'חמישית ניתנה להן לרעייה גזרו עליה מיתה לחומרא מספק ששכחו איוז היא וצימי אצלו של משה נשתכחה. וקשיא להו כו' א) לאותן צצימי יהושע אי סלקא דעתך צצבור אגמין מכדי יט' חדא דוכתא הווי מדאגמרי יט' לרציעיה נחדא גמרא וצציבור מי משכחת ארבעה הלכך מתה ציחיד נאמר ולא צצבור וכל היכא דמיתרמא צצבור רועה דמתה דחטאות פשיטא לן דנצבור לא הוי. והאי דנקט ד' ניתנו להן כו' משום דמעשה שהיה כך היה דודאי הלכה וז' נשתכחה צימי אצלו של משה ולא משום תירווא דר' שמעון נקטו לה הכי דכל שכן אי כולן ניתנו למיתה מיתרמא מילתיה דרבי שמעון ספיר

גמרא ונחדא איוז ושכחו איוז והממה והעמידום כולן למיתה וכיון דד' דרעייה נחדא גמרא ונחדא זימנא גמור ודאי נחדא דוכתא איגמרו א' אי כוליה ציחיד אי כוליה צין ציחיד צין צצבור הלכך על כרחיך נחדא דוכתא לא משכחת לה אלא יט' ציחיד יט' גמרינן לה מדרעייה ולאוי משאי אפשר הוא דהא כהנהו ארבעה דרעייה על כרחיך איכא חדא דמצי לאיתמריו צציבור ואפשי' הכי ציחיד הוא דגמריה דהא נחדא מילתא איתמר הלכך ה' דמתה יט' גמרינן מינה מה ו אפשר להיות ציחיד ונצבור יז' לא נאמרה (מיתתה) אלא ציחיד אף וז' אפי' היא מאותן שאפשר להיות צצבור לא נאמרה מיתתה אלא ציחיד הלכך אפשר יט' משאי אפשר גמרינן ומוקמינן מיתה ציחיד ולא צצבור. והכי דמי אפשר משאי אפשר דלא גמרינן כגון אי הוו גמירי תלתא נחדא גמרא לרעייה ותרחי' נחדא גמרא למיתה ובעו למילף הני מהני מה תלתא דרעייה לא נאמרו אלא ציחיד דנצבור לא משתכחי שלשה אף תרי דמיתה לא נאמרו אלא ציחיד הסם איכא למיפרך וכו' דנין אפשר משאי אפשר דלמא הנך שלשה דלא מתרמו צצבור אוקי לרעייה והנך תרי דמיתרמו כהא והכא אוקי למיתה כל היכא דמיתרמו וכו' נמי אמו לקמן מהנך שלשה דליתנהו אלא ציחיד איכא לספוקי דלנא מיתה ציחיד נאמרה וצתרי מהנך שלשה והרעייה בשלשה האחרות שהרי כולן מצויות ציחיד. וליחוי זהי סידרא גמירי אמאי העמידום על חמשה בצציל אחת ליחוי אותה אחת מאיזה סדר היתה אס מסדר א) הנמנאות ציחיד וצצבור המתה מהנהו תרחי' חטאות שכיפרו צעליה ושעברה שנתה איכא לספוקא אבל ולד חטאת ותמורה ושמתו צעליה ליכא לספוקא דהא פשיטא לן דלואתה של מיתה מאותן הראויות להמנא צצבור היתה אס מהשלשה היתה שאינן נמנאות צצבור אותן שלשה יעמידו כולן למיתה אבל שכיפרו ושעברה שנתה אמאי העמידו הא פשיטא להו שהמתה לא היתה יכולה להמנא צצבור: **צ' שכתות שכחו.** מאיזה סדר היתה ואיוז היא לפיכך העמידו כולן למיתה. וקשה להו א) השתא הדר לתירווא קמא ומסיים רבי נתן למילתיה לתרוצי מילתיה דר"ש ועד השתא מפסקה הש"ס דפרכה למילתיה אמאי דלמר העמידום על ה': **ב'בתנ'** ומקדישין אצרין ועוצרין **אצל לא ממירין.** רבי יהודה הוא דדריש בהמה צבהמה ויקרא ס) בפרק קמא (לעיל דף י:): **על צעלם מוס קבוע.** שאס המיר צעלת מוס בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה חמורה כ"כ שאס יפדה לא תנא לחולין:

העמידו על חמש: וקשיא אלו אי ס"ד דנצבור חות. והיא הנך אחריני מי איתיה בצבור אלא על כרחיך ילמר סתום כפפושא, וכולן ביחיד אמורות:

מסורת הש"ס

א) נמנחות יט. ופי"ג,
ב) לעיל יז. א) ופי' לעיל דף ע"א. ש"מ: ד) וזהם מט.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ארבעה ניטנו להם כלומר ארבע וכו' ולא חמש ושכחו באיזה נאמר להן מתה והחמישית כצ"ל ומיטות או ציחיד או צצבור נמקח: ב) ד"ה אחת וכו' איוז היא המתה: ג) ד"ה שתי שכתות וכו' ובמקום אחר פירשה רבי הכי אמר רש"י. יצי וכו' פי' על הענין אבל כמעט כללן ראשון: ד) בא"ד וקשיא להו כי' לאותן צצבי וכו' פ' כמו דיעור כפי עמלו וכן כולם כמקור: ה) בא"ד אס מסדר הנמצא ציחיד ונצטור הדבר דמתי' כצ"ל ומתה אסמיה נמקח: ו) שם ד"ה צ' שכתות וכו' וקשה להו וכו': השתא:

הגהות הגר"א

א) גמ' ואי ס"ד. גרש"י וקשיא להו אי ס"ד:

מסבף רש"י

והומרי מבקדשים. תחילת הקדש חתו מל על צעל מוס קבוע ליקדש קדושת הגוף אלא קדושת דמים בעלמא ויזלאין לענין מניין צדיקין ואפילו ליגזו ויעבד כדמנא בפרק הויאלו ט' בפרק יומא (ב:): חומי' כדמורה שסתמורה חלה על צעל מוס קבוע ואין יזלא לענין מניין צדיקין ואפילו ליגזו ויעבד, מה שאין קן בזה, דגבי תמורה כמי' טוב ביע, השוה צעל מוס למס לענין תמורה, על טולם נאמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, אכל וצמ ראשון אס קדס הקדשו' אט מומו קדוש קדושת הגוף ואינו יזלא לחולין ליגזו ויעבד כדמן בצבורות (ד'). כל הקדשים שקדס מומן להקדשו' נפשי' וליף לה מקדלי (ובזה"ש טס).

רבינו גרשום

וכי דנין אפשר משאפשר. והללו שנים אפשר לקימן בין ביחדי בין בצבור: אמר רש"י אקיש. להכי דנין אפשר משאי אפשר דארבע חטאות מתות נתנו להן בהך סיני ולא ידעי איהו והעמידום על חמש מספיקה ואי סליקא דעתא דבצבור הן הנך (כלל) [כלומר] ד' מהנך חמש אי אפשר למיהוי בצבור כדאמרין אלא (ודאי) ע"כ ילמד סתום ממפורש: ד' נתן אומר אחת ניתנה אהן. דמתה ושכחו אי וז' היא המתה והעמידו על ה' מספיקה: ונחויז אותה אחת [בחדין] (נהייון) סידרא גמירי אהם. כלומר אי בסדר אותן שלש דביחדי הן ואינן יודיעין אי וז' לימא שלש חטאות מתות ותו לא ואם באותן שנים דאיתנהו דכולהו בחדא גמרא גמירי וא"כ אף אותה שנשנית לעיניה דלא הוי בכלל גמרא דחדא גמרא מי"מ גמרינן לה מחברתה שנשנית בד' דמהך, ולא הוי אפשר מאי אפשר דהך אידך נמי עם ה' אפשר היא אלא דלא נהגה בצבור משום דחדא גמרא: ר' נתן אומר כו'. ר' נתן נטעם דר"ש מפרש דאמר ביחיד דברים אמורים וה"ק אחת ניתנה להם למיתה דו' לרעייה ושכחו איהו למיתה והעמידו כל החמשה למיתה, וכיון דד' לרעייה בחד גמרא וע"כ תרי מנייהו ביחיד אבל לא בצבור הלכך חמישית שניתנה למיתה אע"ג דאיכא לספוקי חדא מתרתו דשיכי בצבור מי"מ לא מוקמינן לה אלא ביחיד דגמרינן לה מרעייה שהוי ביחיד ולא בצבור כדפירש משום גמרא ולא הוי אפשר משאי אפשר כיון דבד' דרעייה על כרחך איכא חד דוכתא הווי דוכתא הווי מראגמריה לארבעה בחדא גמירי). ג"א מכדי חד דוכתא הווי אלא דוכתא בחדא גמירי וכו' וד"ה שתי שכתות שבחו וכו' ומסיים ר"ז א"טיתיה ומסיים. גליין ק"ק דר' נתן הוא תנא ויהי לו לתקדים דבריו לרשב"י, ונראה דרשב"י לפרש ו"ש וקאמר דר' נתן פליגי בהא ואמר דאית ניתנה הוא כלומר בחדא גמירי גוניהו לר' ובציבור לא משכחת הלכך מתה: רש"י ד"ה בשתי שכתות שבחו וכו' ומסיים ר"ז א"טיתיה ומסיים. גליין ק"ק מאי משני מפירכא וכו' דנין אפשר משאי אפשר. א): שם ילמוד סתום מן הפירוש מה פירוש כו'. פירוש הדי' שנגמרו כו' והשאר נמקח:

העמידו על חמש: וקשיא אלו אי ס"ד דנצבור חות. והיא הנך אחריני מי איתיה בצבור אלא על כרחיך ילמר סתום כפפושא, וכולן ביחיד אמורות:

גמרא ונחדא זימנא גמור ודאי נחדא דוכתא איגמרו א' אי כוליה ציחיד אי כוליה צין ציחיד צין צצבור הלכך על כרחיך נחדא דוכתא לא משכחת לה אלא יט' ציחיד יט' גמרינן לה מדרעייה ולאוי משאי אפשר הוא דהא כהנהו ארבעה דרעייה על כרחיך איכא חדא דמצי לאיתמריו צציבור ואפשי' הכי ציחיד הוא דגמריה דהא נחדא מילתא איתמר הלכך ה' דמתה יט' גמרינן מינה מה ו אפשר להיות ציחיד ונצבור יז' לא נאמרה (מיתתה) אלא ציחיד אף וז' אפי' היא מאותן שאפשר להיות צצבור לא נאמרה מיתתה אלא ציחיד הלכך אפשר יט' משאי אפשר גמרינן ומוקמינן מיתה ציחיד ולא צצבור. והכי דמי אפשר משאי אפשר דלא גמרינן כגון אי הוו גמירי תלתא נחדא גמרא לרעייה ותרחי' נחדא גמרא למיתה ובעו למילף הני מהני מה תלתא דרעייה לא נאמרו אלא ציחיד דנצבור לא משתכחי שלשה אף תרי דמיתה לא נאמרו אלא ציחיד הסם איכא למיפרך וכו' דנין אפשר משאי אפשר דלמא הנך שלשה דלא מתרמו צצבור אוקי לרעייה והנך תרי דמיתרמו כהא והכא אוקי למיתה כל היכא דמיתרמו וכו' נמי אמו לקמן מהנך שלשה דליתנהו אלא ציחיד איכא לספוקי דלנא מיתה ציחיד נאמרה וצתרי מהנך שלשה והרעייה בשלשה האחרות שהרי כולן מצויות ציחיד. וליחוי זהי סידרא גמירי אמאי העמידום על חמשה בצציל אחת ליחוי אותה אחת מאיזה סדר היתה אס מסדר א) הנמנאות ציחיד וצצבור המתה מהנהו תרחי' חטאות שכיפרו צעליה ושעברה שנתה איכא לספוקא אבל ולד חטאת ותמורה ושמתו צעליה ליכא לספוקא דהא פשיטא לן דלואתה של מיתה מאותן הראויות להמנא צצבור היתה אס מהשלשה היתה שאינן נמנאות צצבור אותן שלשה יעמידו כולן למיתה אבל שכיפרו ושעברה שנתה אמאי העמידו הא פשיטא להו שהמתה לא היתה יכולה להמנא צצבור: **צ' שכתות שכחו.** מאיזה סדר היתה ואיוז היא לפיכך העמידו כולן למיתה. וקשה להו א) השתא הדר לתירווא קמא ומסיים רבי נתן למילתיה לתרוצי מילתיה דר"ש ועד השתא מפסקה הש"ס דפרכה למילתיה אמאי דלמר העמידום על ה': **ב'בתנ'** ומקדישין אצרין ועוצרין **אצל לא ממירין.** רבי יהודה הוא דדריש בהמה צבהמה ויקרא ס) בפרק קמא (לעיל דף י:): **על צעלם מוס קבוע.** שאס המיר צעלת מוס בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה חמורה כ"כ שאס יפדה לא תנא לחולין:

העמידו על חמש: וקשיא אלו אי ס"ד דנצבור חות. והיא הנך אחריני מי איתיה בצבור אלא על כרחיך ילמר סתום כפפושא, וכולן ביחיד אמורות:

גמרא ונחדא זימנא גמור ודאי נחדא דוכתא איגמרו א' אי כוליה ציחיד אי כוליה צין ציחיד צין צצבור הלכך על כרחיך נחדא דוכתא לא משכחת לה אלא יט' ציחיד יט' גמרינן לה מדרעייה ולאוי משאי אפשר הוא דהא כהנהו ארבעה דרעייה על כרחיך איכא חדא דמצי לאיתמריו צציבור ואפשי' הכי ציחיד הוא דגמריה דהא נחדא מילתא איתמר הלכך ה' דמתה יט' גמרינן מינה מה ו אפשר להיות ציחיד ונצבור יז' לא נאמרה (מיתתה) אלא ציחיד אף וז' אפי' היא מאותן שאפשר להיות צצבור לא נאמרה מיתתה אלא ציחיד הלכך אפשר יט' משאי אפשר גמרינן ומוקמינן מיתה ציחיד ולא צצבור. והכי דמי אפשר משאי אפשר דלא גמרינן כגון אי הוו גמירי תלתא נחדא גמרא לרעייה ותרחי' נחדא גמרא למיתה ובעו למילף הני מהני מה תלתא דרעייה לא נאמרו אלא ציחיד דנצבור לא משתכחי שלשה אף תרי דמיתה לא נאמרו אלא ציחיד הסם איכא למיפרך וכו' דנין אפשר משאי אפשר דלמא הנך שלשה דלא מתרמו צצבור אוקי לרעייה והנך תרי דמיתרמו כהא והכא אוקי למיתה כל היכא דמיתרמו וכו' נמי אמו לקמן מהנך שלשה דליתנהו אלא ציחיד איכא לספוקי דלנא מיתה ציחיד נאמרה וצתרי מהנך שלשה והרעייה בשלשה האחרות שהרי כולן מצויות ציחיד. וליחוי זהי סידרא גמירי אמאי העמידום על חמשה בצציל אחת ליחוי אותה אחת מאיזה סדר היתה אס מסדר א) הנמנאות ציחיד וצצבור המתה מהנהו תרחי' חטאות שכיפרו צעליה ושעברה שנתה איכא לספוקא אבל ולד חטאת ותמורה ושמתו צעליה ליכא לספוקא דהא פשיטא לן דלואתה של מיתה מאותן הראויות להמנא צצבור היתה אס מהשלשה היתה שאינן נמנאות צצבור אותן שלשה יעמידו כולן למיתה אבל שכיפרו ושעברה שנתה אמאי העמידו הא פשיטא להו שהמתה לא היתה יכולה להמנא צצבור: **צ' שכתות שכחו.** מאיזה סדר היתה ואיוז היא לפיכך העמידו כולן למיתה. וקשה להו א) השתא הדר לתירווא קמא ומסיים רבי נתן למילתיה לתרוצי מילתיה דר"ש ועד השתא מפסקה הש"ס דפרכה למילתיה אמאי דלמר העמידום על ה': **ב'בתנ'** ומקדישין אצרין ועוצרין **אצל לא ממירין.** רבי יהודה הוא דדריש בהמה צבהמה ויקרא ס) בפרק קמא (לעיל דף י:): **על צעלם מוס קבוע.** שאס המיר צעלת מוס בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה חמורה כ"כ שאס יפדה לא תנא לחולין: